No. 155. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 1 en 2 Julij.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat, volgens bepaling van Z. Exc. den Heere Generaal der Infanterie, Opperbevelhebber dezer Vesting, te rekenen van morgen den 1sten Julij, de poorten dezer Vesting zullen worden gesloten des avonds ten tien ure; blijvende de verordeningen omtrent het openen der poorten, alsmede wegens de Drijfboomen, gelijk vroeger bestaan.

BREDA, den 30 Junij 1838.

DE ROY, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 28sten Junij.

De kamer der pairs, na gisteren een aantal ontwerpen, waaronder die betrekkelijk de tarieven op de ijzeren spoorwegen en de verbetering der kanalen van den Marn naar de Loire en van het zij-kanaal der Garonne, te hebben aangenomen, heeft zich tot zaturdag geadjourneerd, wanneer zij zich onder anderen met het ontwerp, waarbij de voortduring der tegenwoordige bepalingen op de suiker voorloopig wordt bepaald, zal hebben bezig te houden. Heden moet de kamer zich als hof van justitie vereenigen, om het rapport der commissie van instructie in de zaak van den luitenant *Laity* aan te hooren en om over het requisitoir van den procureur generaal uitspraak te doen. Bij hetzelve wordt *Laity* schuldig gehouden aan provocatie, zonder gevolg, tot een aanslag tegen de veiligheid van den staat, welk misdrijf, naar art. 1 der wet van 9 september 1835, gestraft wordt met detentie en van 10,000 tot 50,000 fr. boete. Wanneer het hof een besluit tot in beschuldigingstelling neemt, dan zullen de debatten waarschijnlijk op maandag den 9den julij geopend worden.

— Gisteren avond laat heeft de president van de kamer en het hof der pairs, de heer *Pasquier*, zich naar den president van den raad, *Molé*, begeven, ongetwijfeld om hem den uitslag van het regterlijk onderzoek mede te deelen.

— Te Parijs is een russisch kolonel aangekomen, belast om de toegepaste militaire..., te bezoeken. Hij begeeft zich daartoe achtereenvolgens naar Douay, Metz en Montpellier. Alvorens naar Rusland terug te keeren, moet hij ook Zwitserland en Pruissen bezoeken.

— De oostenrijksche gezant te Konstantinopel, baron *Sturmer*, is alhier aangekomen en zal hier kort vertoeven.

— De nieuwe turksche gezant bij ons hof, *Ahmed-Fethi*-pacha, die de reis over Malta en Italie doet, heeft den 15den junij Rome verlaten, om zijne reize herwaarts voort te zetten. Gedurende zijn verblijf te Rome heeft hij van den Paus een gouden snuifdoos, met mozaikwerk, het Colyseum voorstellende, ten geschenke ontvangen. De gezant, die zeer beschaafd gezegd wordt, heeft voorts te Rome de bibliotheken en museums bezocht. Hij spreekt italiaansch en fransch en las met gemak de arabische, pruissische en andere oostersche handschriften.

— Uit Toulon schrijft men, dat de gezant van *Abd-el-Kader*, *Ben-Arach*, aldaar is aangekomen, om aan boord eener stoomboot naar Afrika terug te keeren.

— Een los gerucht heeft zich in de hoofdstad verbreid, dat de prins *Louis Napoleon* Zwitserland verlaten had en onverwacht den Rijn bij Neu-Brisach was overgegaan, om in Frankrijk te komen.

— Omtrent Spanje wordt heden van gouvernementswege de volgende telegraphische depeche medegedeeld:

» Bayonne, 26 Junij.

» *Espartero* heeft den 22sten *Guergue* volkomen geslagen en hem vier stukken geschut ontnomen; denzelfden dag is Penacerrada in zijne magt gevallen."

Omtrent de bewegingen en den stand van de beide partijen in Spanje, in den laatsten tijd, wordt voorts uit Saragossa van den ... het volgende medegedeeld:

» De brigade *Nogues*, in den omtrek van het dorp Fuente staande, is gisteren, ter begeleiding van een groot konvooi, naar Alcaniz vertrokken.

» De brigade van *Mir*, uit drie bataillons en een eskadron bestaande, houdt de dorpen Aabalote en Hyas bezet.

» De opperbevelhebber *Oraa* heeft den 13den Valencia verlaten om zich naar Chiva te begeven.

» ..., Chanta, een groot vlek aan den Ebro, en houdt zich bezig ... in gereedheid brengen van vaartuigen om de rivier over te gaan. De aard zijner ontwerpen is onbekend.

» De karlisten van Arragon en van Valencia hebben eene junta van fortificatien benoemd, welke zich, onder het presidentschap van den graaf *Negri*, ijverig bezig houdt met de vestingwerken van Cantavieja en van Morilla te versterken.

» ... houdt zich op den weg van Teruel naar Valencia op.

» De generaal *Espartero* is den 15den uit Logrono opgetrokken, aan het hoofd van 12 bataillons, met zich voerende de fransche artillerie, twee mortieren van 7 duim en verscheiden 16 ponders. Den 17den is hij met die magt voor Penacerrada verschenen en den 19den is het nabij de stad gelegene kasteel stormenderhand ingenomen. [Zoo in deze dagteekening geene onnaauwkeurigheid bestaat, zou, volgens de bovenstaande telegraphische depeche, de stad het nog drie dagen langer dan het kasteel uitgehouden hebben.]

» Volgens een gisteren ontvangen rapport, zijn twee karlistische bataillons, den 19den, in het dorp Montial, nabij Pampeluna, door de kavallerie van den generaal *Alaix* overvallen. Zij hadden 300 gevangenen in handen der constitutionelen gelaten.

» De blokkade van Bilbao wordt met kracht doorgezet. De gemeenschap met de stad en de forten is op doodstraf verboden. Men weet niet of de karlisten het voornemen hebben om de stad te belegeren; hunne zware artillerie bevindt zich steeds te Zoeszona."

Reeds voor eenigen tijd werd in de berigten van de spaansche grenzen van eene vernieuwde blokkade van Bilbao door de karlisten gesproken, doch te onbepaald, om er van gewag te maken. Volgens bovenstaand berigt, zou de insluiting dier stad reeds van eenigen duur zijn. Het is opmerkelijk, dat, terwijl de constitutionele berigten van niet anders dan van behaalde voordeelen gewag maken, zoodat men de karlisten wel schier tot het uiterste moest gebragt wanen, men weder op eens van ondernemingen van belang, gelijk als de blokkade om eene stad zooals Bilbao is, door de karlisten uitgevoerd, hoort gewagen.

— Uit Madrid heeft men bijzondere tijdingen tot den 21sten junij. De minister van oorlog had ongunstige tijdingen uit la Mancha bekomen. Er was eene groote oneenigheid ontstaan tusschen de generaals *Narvaez* en *Aldama*, zoodat de generaal *Latre* zich zelfs genoodzaakt had gezien, om een specialen commissaris af te zenden, ten einde die beide mededingers te bevredigen. — De berigten uit Malaga hielden, dat de kandidaten van het ministerie aldaar de overhand hadden gekregen. De generaal *Palcarea* was weder aan een gevaar, door zijne zich schuil houdende vijanden gesmeed, ontkomen. Men had hem namelijk een depeche toegezonden, waarvan de opening eene losbarsting door donderpoeder ten gevolge had. — De fransche gedeputeerde *Garcias* maakte zich te Madrid gereed om naar Parijs terug te keeren.

— Men wil hier berigten uit Alexandrie van den 6den junij hebben, volgens welke de pacha, op de vertoogen van de fransche en engelsche gezanten, besloten had, om zijne vloot dit jaar niet te doen uitzeilen. [Uit Konstantinopel schrijft men dat, door de bemoeijingen dierzelfde gezanten, de Porte mede alle vijandige voornemens jegens den onderkoning had opgegeven.]

— Ter beurze waren de 5 pCt. heden, bij den koers van gisteren vergeleken, wederom iets lager. Men wilde eene zekere geneigdheid opmerken om dit papier te verkoopen, ten einde daarmede weldra aandeelen in de nieuwe belgische leening te kunnen koopen. De 3 pCt. hielden zich op dezelfde hoogte. De spoorwegaandeelen van de kleine wegen gaan steeds achteruit. De notering was heden (28 *Junij*) 5 pCt. 110,45; 3 pCt. 80,15; Nap. r. 99,60; Sp. Ardoin 22¼; Portugal 24; Rom. L. 101⅝.

Duitschland.

FRANKFORT, den 27sten Junij.

Z. M. de Koning van Hanover wordt tegen den 4den der volgende maand in zijne hoofdstad terug verwacht, omstreeks welken tijd de Russische grootvorst-troonsopvolger insgelijks aldaar zal aankomen. — Te Osnabrugge is groote oneenigheid ontstaan, ter gelegenheid van de toebereidselen, aldaar tot ontvangst van den monarch gemaakt. De militaire en burgerlijke koninklijke beambten in die stad hebben namelijk, met groote meerderheid, geweigerd, de leden der magistraat, die tegen het ontwerp der nieuwe constitutie geprotesteerd heeft, tot een feest toe te laten, dat zij voornemens waren ter eere des Konings te geven, en daarop hebben vele voorname burgers, onder anderen de hoofden der schutters-vereeniging, verklaard, geene festiviteiten bij de ontvangst van Z. M. te zullen bijwonen, zoo lang de beleedigde regeringsleden geene schitterende voldoening zouden erlangd hebben. —

— Aan den *Hamburger Correspondent* schrijft men uit Berlijn:

» Over de handelwijze van den Roomschen Stoel omtrent de hermesiaansche hoogleeraren *Elvenich* en *Braun*, is hier veel gesproken geworden. Met uitzondering van eenige weinigen, bij wien waarin eene voorliefde bestaat tot alles wat van het hof van Ro-

me uitgaat, stemt het oordeel over deze aangelegenheid vrij algemeen overeen. Men vindt namelijk dat in de gansche behandeling dezer zaak door den kardinaal *Lambruschini* (zie onze nommers 138 en 139), in zoo verre hij zich door deze geleerden niet wilde laten onderrigten en slechts, in den cirkel rondloopende, steeds zich beriep òf op zich zelven òf op zijnen meester, van eene willekeur blijken gegeven heeft die te meer moest treffen, dáár zij op een terrein plaats heeft, op hetwelk noch bevelen noch magtspreuken van menschen, meer geldende zijn."

— De gezanten van Oostenrijk en Sardinie te Bern hebben eene nota aan het voorzittend kanton ingeleverd waarbij regt gevorderd wordt tegen eenige kantons, welke de conventie van 1835 niet nakomen, en om de verbanning van een aantal liberalen, jacobijnen en bonapartisten te eischen wier namen bij de nota gevoegd zijn.

Door het voorzittend Kanton is aan de overige kantonsregeringen mededeeling gedaan, dat de commissarissen in Schwijz gelast zijn, de beide partijen een termijn voor te schrijven, binnen welken zij de wapenen moeten nederleggen. Naardien echter de adelspartij zich daartoe niet, op de geëischte voorwaarden, verstaan wilde, schijnen de Commissarissen zich niet geregtigd te hebben geacht, om bij de andere partij op de ontwapening aan te dringen. In het kanton Schwijz beschuldigen de liberalen het Kantonsbestuur, welks wettigheid zij ontkennen, van door de soldaten op ongewapende landlieden te hebben doen schieten, die bekend stonden als tot de volkspartij te behooren.

— Naar men uit Weenen schrijft, zou Z. K. H. de aartshertog *Ferdinand von Este* eerlang zich naar Warschau begeven, om aldaar den keizer van Rusland, in naam van den oostenrijkschen monarch, te complimenteren. — Graaf *Nesselrode* was, volgens een te Weenen ontvangen berigt, reeds in het bad te Töplitz aangekomen. Allengs zag men aldaar, ondanks het mingunstige weder, een aantal badgasten aankomen; dit aantal meende men echter, dat in de volgende maand, door de tegenwoordigheid van zoovele aanzienlijke personen als daar verwacht werden, aanmerkelijk zou toenemen. Töplitz heeft thans 11 bad-doktors en 6 bad-chirurgijns.

Te Karlsbad zijn reeds omstreeks zeven honderd badgasten bijeen. Onder dezelven merkte men op den prins *Michael Radziwill*, die de Polen bij Grochow tegen de Russen aanvoerde; en verscheidene jaren in ballingschap in Siberie doorbragt. Hij is door zijne echtgenoot en dochter vergezeld. Over het algemeen zag men, zoowel daar als in andere badplaatsen, weinig Engelschen. Tusschen den oostenrijkschen en russischen adel bespeurt men dit jaar in de baden weinige toenadering; dit heeft meer plaats tusschen den oostenrijkschen en pruissischen.

— Dezer dagen is uit Italie te Weenen aangekomen de russische vlootvoogd *Ricord*, die ten jare 1829 het eskader kommandeerde hetwelk de Dardanellen geblokkeerd hield. Deze admiraal keert naar St. Petersburg terug.

— Luidens een berigt uit Athene van den 12den dezer, werd elk oogenblik aldaar een dekreet verwacht waarbij niet minder dan 200 officieren der grieksche armee buiten werkelijke dienst gesteld zouden worden. — In de grieksche hoofdstad was aangekomen de heer *Raoul Rochette*, die van wege het fransch gouvernement met eene wetenschappelijke zending en het onderzoek naar oudheden belast is. Hij zou zich niet lang te Athene ophouden en, gezamenlijk met den bouwkundige *Morey*, zich naar Klein-Azie inschepen. — De duitsche majoors *Klein* en *Schnitzlein* hadden Griekenland verlaten. — Tusschen fransche en russische matrozen had in den Piraeus eene bloedige vechtpartij plaats gehad, waarbij de laatsten door de Grieken werden voorgestaan; de fransche admiraal, *Gallois*, is zelf aan land moeten gaan om zijne manschap aan boord terug te doen keeren, en zoodoende een einde aan den strijd te maken.

— Volgens een berigt uit Konstantinopel van den 6den dezer, waren de overste der landweer *Hussein*-pacha, de majoor *Chalil*-aga en eenige andere officieren, die zich bij de ligtingen voor de landweer in Sivas hadden laten omkoopen en zich nog op eene andere wijze vergrepen hadden, te Konstantinopel voor eenen krijgsraad gebragt, van hunne posten vervallen verklaard en naar verdienste gestraft geworden. — *Halil*-pacha zou, naar men wilde, weldra weder in des Sultans gunst hersteld worden.

In Alexandrie geloofde men op nieuw dat *Mehemed*-ali zich in persoon naar Syrie wilde begeven, en alzoo zijn voornemen om naar Kandia te gaan had laten varen.

Nederlanden.

BREDA, den 30sten Junij.

Uit Weenen schrijft men van den 21sten dat Z. K. H. de Erfprins van *Oranje* den volgenden dag aan het diplomatieke korps audientie zou verleenen. Den vorigen avond had Hoogstdezelve, door onderscheidene leden van het keizerlijk gezin vergezeld, de voorstelling in den schouwburg bijgewoond. Bij het diner hetwelk den vorigen middag ter eere van den Prins op Schönbrunn gegeven was, waren, behalve door de leden van het keizerlijke huis, prins *Metternich* en graaf *Kolowrat*, ook al de hofbeambten genoodigd. — Volgens dit berigt, zou Z. K. H. regtstreeks van Weenen naar 's Hage terugkeeren. — Omtrent de ongesteldheid des Keizers werden geen bulletins meer uitgegeven. Z. M. was genoegzaam geheel hersteld.

— Gisteren is te Rotterdam met gevolg aangekomen en aan het hôtel *des Pays-Bas* afgestapt, Z. D. H. de regerende Groothertog van Baden.

— Met bewilliging van hoogerhand, zijn de controleur der rijks middelen te Apeldoorn *H. Fezzenaar* en de ontvanger te Wenkendam, in dit gewest, *Loef Schuphoven*, onderling van post en standplaats verwisseld.

— Naar men uit Amsterdam schrijft, mogt de aanvankelijke uitslag der pogingen om aldaar mede een zoölogischen tuin aan te leggen, in allen deele gunstig genoemd worden. Ingevolge het daartoe gemaakte plan, met den eersten der vorige maand geopend zijnde, was thans het aantal leden reeds aanmerkelijk en breidde zich dit nog dagelijks uit. Onder deszelfs leden werden mannen van den eersten rang geteld.

— In 's Gravenhage is eergisteren in 71jarigen ouderdom overleden, de hoogedel gestrenge heer Mr. *Daniel Jacob Heeneman*, in leven kamerpresident van het hooggeregtshof, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, enz.

— Van Amsterdam schrijft men dat heeren arbiters uitspraak hebben gedaan in de zaak der houders van aandeelen Handel-Maatschappij aan toonder, tegen de directie dier maatschappij. Aan de eischers, welke beweerd hadden dat zij, even als aandeelhouders op naam, regt hadden op de winsten, die door de Handel-Maatschappij reeds waren uitgedeeld of zouden uitgedeeld worden, is hun eisch ontzegd, met veroordeeling in de kosten.

— Uit de Javasche couranten tot den [illegible] blijkt dat het hoog militair geregtshof van Nederlandsch Indie, na rijp onderzoek, verklaard heeft dat de 1ste luitenant honorair bij het op te rigten korps mariniers *J. K. D. Lamleth*, gewezen bevelhebber van het op de Luciparas gestrande stoomschip van Z. M., *Willem I*, zich wegens het verlies van dat vaartuig volkomen heeft verantwoord, zoodat hij van alle vervolging deswege ontheven is geworden. Deze verklaring is hoofdzakelijk hierop gegrond geweest, dat op de bestaande kaarten de ligging dier eilanden en reeven niet behoorlijk is aangewezen.

Volgens de belgische bladen, wordt door het bewind te Brussel thans aan de versterking van Venloo gedacht. In een schrijven uit Roermond van den 24sten dezer leest men, dat er te Venloo tegenwoordig magazijnen werden aangelegd en andere verdedigingsmaatregelen genomen. Men meende voorts dat een bataillon troepen te Gennip en een ander te Roermond in bezetting zouden komen. Uit Namen schrijft men van den 27sten, dat eene hoeveelheid munitie en projectielen, als ook eenig geschut, van daar naar Venloo gezonden was.

— Uit hoofde van den Heiligendag, is er gisteren te Antwerpen geen beurs gehouden. De volgende omzettingen hadden er evenwel plaats: Belg. 102; Sp. Ardoin 21 ½; Rom. L. 101 ¾; Bras. 80.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

AMERIKA. — Op *Santiago* [illegible] overleed op den 5den April ll. Dr. ANTOMARCHI die NAPOLEON op [illegible] als geneesheer was toegevoegd. Hij had voor drie jaren [illegible] en zich naar de *Vereenigde Staten* en vervolgens naar [illegible] het was op zijne terugreis van daar, dat hij te *Santiago* door de gele koorts overvallen werd. — De vermaarde Amerikaansche romanschrijver J. FENIMORE COOPER, na de voornaamste streken van *Europa* te hebben bezocht, heeft zich, na de terugkomst in zijn land, het eerst bezig gehouden met de bijeenbrenging en in orde stelling zijner aanteekeningen en deze daarna achtervolgelijk, onder den titel van: Togten in *Zwitserland*, *Duitschland*, *Frankrijk*, *Italie* en *Engeland*, uitgegeven. COOPER heeft na dezen letterkundigen arbeid wederom de pen als romanschrijver opgenomen en nu gelijktijdig in *Amerika*, in *Engeland* en in *Frankrijk* een nieuwen roman, *de Amerikaansche Paketboot* geheeten, het licht doen zien. In het fransch is deze roman door den bekenden DEFAUCONPRET overgebragt.

ENGELAND. — In eene der jongste zittingen van de philomatische Maatschappij te *Londen*, werd door den heer BABBAGE een verslag gegeven van de astronomische werkzaamheden des heeren J. HERSCHELL, gedurende zijn verblijf aan de *Kaap de Goede Hoop*. Volgens de waarnemingen van dien geleerden sterrekundige, is het zuidelijk halfrond der aarde veel rijker dan het onze [illegible] en vooral in nevelvlakken, of die groote vereenigingen van sterren, waarvan onze melkweg ons zulk een grootsch schouwspel geeft, alsmede in dubbel sterren, die belangwekkende stelsels van twee zonnen rondom elkander wentelende, die zoo lang voor een enkele werden gehouden, en wier omwentelingen den sterrekundigen de overtuiging hebben gegeven, dat de zwaartekracht-wetten ook den loop van deze op zulke onmetelijke afstanden geplaatste ligchamen, zoowel als dien van de planeten van ons stelsel, bepalen. Met behulp van die sedert kort onder de sterren opgemerkte bewegingen, kan men eveneens den loop van ons stelsel in de ruimte nagaan. Het is thans [illegible], dat onze zon zelve slechts eene ster [illegible] reeks van eeuwen zijne omwenteling [illegible] met welke hij eene dubbel-ster [illegible] De heer HERSCHELL heeft zich overtuigd, dat de omwenteling van sommige dier sterren in het kort tijdsverloop van veertig jaren plaats heeft, zoodat men met behulp van twee gelijkvormige rekeningen, en met [illegible] ning van de onderscheiden standpunten der ster, tot zelfs de maand van het jaar kan dagteekenen waarop de waarneming gedaan is. De heer HERSCHELL heeft verder geel-, blaauw-, groen- en rood-gekleurde nevelvlakken gezien; hij heeft de beide wachters van [illegible] — niet zes die men hem nog dikwijls geeft — waargenomen en gemeten; ook de reeds vroeger door [illegible] buitengewone vergrooting van de ster *Argo*, die in minder dan vier maanden tijds van de tweede tot de eerste grootte is overgegaan. — Het grootste spiegelmikroskoop waarvan de heer HERSCHEL zich bediende, kon slechts vier nachten achtereenvolgend gebruikt worden; na zooda-

nigen tijd moest de spiegel op nieuw helder gemaakt worden. — De bestuurders van het Britsch Museum te *Londen* hebben op nieuw een besluit genomen, waardoor grooter nut van de schatten die hetzelve bevat kan getrokken worden. Dezelven hebben namelijk toegestaan, dat er pleister-afgietsels van de monumenten mogen gemaakt worden en voor ieder verkrijgbaar zullen zijn; iets hetwelk tot heden, met uitzondering welligt van de verzameling door lord ELGIN bijeengebragt, streng verboden was. — Te *Newcastel*, waar in dit jaar de jaarlijksche vereeniging der britsche wetenschappelijke Associatie moet plaats hebben, worden thans reeds toebereidselen daarvoor en ter ontvangst der vele vreemde gasten gemaakt.

FRANKRIJK. — Op heden, den 30sten dezer, zal de Akademie van zedelijke en staatkundige wetenschappen te *Parijs* hare jaarlijksche zitting houden, onder het voorzitterschap van den heer DUPIN. Door den heer MIGNET zou daarbij de lofrede gehouden worden op het vreemd medelid, den heer LIVINGSTON, en de heer BLANQUI eene redevoering houden over de besparingen van het legeronderhoud in tijd van vrede. — Een der voor de wetenschappen meest belangrijke werken die in den laatsten tijd in *Frankrijk* werden uitgegeven, is ontegenzeggelijk de *histoire des sciences mathématiques en Italie, depuis la renaissance des lettres jusqu' à la fin du XVII siècle*, door het lid van het Instituut, den heer W. LIBRI, hetwelk uit zes deelen moet bestaan, en waarvan de twee eerste deelen het licht zien. Het eerste deel van dit belangrijk werk bevat eene algemeene inleiding, strekkende om den wetenschappelijken arbeid der ouden te doen kennen. Hetzelve behelst onder anderen een' brief die bewijzen moet, dat er in de middeleeuwen reeds een reflexie-teleskoop bestond; voorts uittreksels uit eene Japannesche encyclopedie over de wachters van JUPITER, en uittreksels uit chinesche werken; verder den catalogus der oostersche Handschriften die op de drukkerij der MEDECISSEN te *Rome* moesten gedrukt worden; eene oude verloren geachte algebra van MOHAMED-BEN-MUSA, eene verhandeling over de stelkunst en eene over de meteorologie oorspronkelijk door de *Hindous* geschreven en in de middeleeuwen in het latijn vertaald, een arabische kalender met belangrijke aanteekeningen voor de geschiedenis der sterrekunde en de temperatuur, enz. In het 2de deel betoogt de heer LIBRI, dat de herleving der wetenschappen in *Italie* heeft plaats gehad, te gelijk met die der letteren. Aan het hoofd van de herstellers der wetenschappen plaatst hij LEONARDI FIBONACCI van *Pisa*, die in 1202 de eerste oorspronkelijk verhandeling over de stelkunst schreef. Vervolgens schetst de heer LIBRI in algemeene trekken de geschiedenis der sterrekunde en astrologie, die van de [illegible] de magie en der natuurkunde; den staat van het [illegible] onderwijs in de dertiende eeuw, den oorsprong der universiteiten, hunne reglementen en vrijheden; aan dit alles sluit zich dan de geschiedenis van den handel, der ontdekkingen en reizen, onder welke vermeld worden die van de minnebroeders MARCO-POLO en SANUTO, die het eerst de afgelegene oostersche gewesten aan *Europa* bekend maakten. Ook dit deel is met belangrijke aanteekeningen verrijkt; men vindt daarin de algebra van FIBONACCI, en een onuitgegeven brief, aan ADSIGERIUS toegeschreven, die het bewijs moet geven, dat men reeds in de dertiende eeuw de declinatie kende. — De heer PARAVEY wiens verdiensten en [illegible] arbeid het eerst door CUVIER werden openbaar [illegible] verscheidene belangrijke verhandelingen over [illegible] werk uitgeven, getiteld [illegible]; zijnde de vrucht van [illegible]

BELGIE. — De [illegible] arbeidt thans aan de vervaardiging van een monument, in wit marmer, ter nagedachtenis van den verdienstelijken en kundigen CH. VAN HULTHEM, in basrelief deszelfs buste voorstellende, aan hetwelk MINERVA de burgerkroon en de stad *Gent* een' bloemenkrans aanbieden, verder met de zinnebeelden van de Wetenschappen en Kunsten versierd. Dit monument zou voor de Bibliotheek der Gentsche Akademie bestemd zijn. De door het belgisch bewind aangekochte talrijke, vooral voor de studie der belgische geschiedenis belangrijke nagelaten bibliotheek van den heer VAN HULTHEM zal eerstdaags, in meer dan 400 kisten gepakt, van *Gent* naar *Brussel* worden overgebragt, om er den grondslag voor eene nationale bibliotheek uit te maken, welke geplaatst zal worden in den linker vleugel van het prachtig paleis voor de nijverheid. Een getal van 1100 handschriften, tot deze bibliotheek behoorende, is reeds in Januarij ll. naar *Brussel* vervoerd en in de bibliotheek van *Bourgondie* geplaatst.

REGTSZAKEN.

Voortzetting van het regtsgeding van den heer H. L. FIEVEZ *tegen* [illegible]. (Zie ons nº. 148.)

Gisteren zijn voor de Regtbank van Eersten Aanleg te 's Gravenhage, correctionele kamer, de pleidooijen voortgezet in de zaak tusschen den heer *Fievez*, eischer, en den boekhandelaar *Veroloet*, gedaagde, wegens het zoogenaamd nadrukken, door laatstgemelden, van het zesde stuk van den negenden jaargang van het Tijdschrift de *Iris*, waarvan het eigendomsregt, bij arbitraal vonnis, geheel aan den heer *Fievez* was overgegaan. Mr. *F. G. Donker-Curtius*, die ten voordeele van den heer *Fievez* het woord voerde, heeft gerepliceerd op het bij antwoord tegen het door hem gepleitte aangevoerde. Hij bleef het er steeds voor houden, dat het eigendomsregt, door het aannemen en voeren van denzelfden titel en het uitgeven in denzelfden vorm, geschonden was; dat daarvan, noch in Engeland, noch in Frankrijk, noch elders, eenig voorbeeld bestond; dat het intusschen dringend noodzakelijk was, dat, in het belang van den geletterden stand in dit land, en bij het beperkt debiet, hetwelk er in [illegible] bestaat, deze usurpatiën van boekhandelaren wierden te keer gegaan, [illegible] de geletterde stand bij ons reeds te zeer van dien der boekhandelaren [illegible]lijk was, enz. Voorts betoogde hij, dat men zich bij de beoordeeling dezer zaak alleen bepalen moest tot het contract, dat in den jare 1836 tusschen partijen gesloten was. Hij weidde ook in het breede uit over de verdiensten, welke er in goede vertalingen gelegen waren, en dat dezelve wel degelijk onder de gewrochten van kunst en genie moesten worden begrepen. — In den loop van zijn pleidooi gaf de verdediger te kennen, dat het grootste getal exemplaren van den Iris van den heer *Fievez* teruggezonden werd, hetgeen een afdoend bewijs opleverde, dat de uitgave van den heer *Veroloet* aan het uitsluitende eigendom van den heer *Fievez* groot nadeel toebragt.

Mr. *M. J. van Gigch* trad weder als verdediger van den gedaagde, den boekhandelaar *Veroloet*, op, en ving aan met te doen zien, dat de eischer het grootste belang had om, bij de beoordeeling dezer zaak, alleen van het contract des jaars 1836 te gewagen, doch dat het intusschen, uit de omstandigheden, welke hij bij den vorigen termijn had kenbaar gemaakt, genoegzaam zou blijken, dat men de zaken van vroeger, van af 1832, moest nagaan. Wat het morele der actie betreft, maakte de verdediger de Regtbank er steeds oplettend op, dat de heer *Veroloet* van het regt van eigendom van een tijdschrift was ontzet, omdat hij slechts in de betaling van twee quartalen honoraria ten achtere gebleven was, en dat de heer *Fievez*, niettegenstaande hij acht jaren lang er de voordeelen van genoten had, zonder in eenig verlies te deelen, van die nalatigheid onmiddellijk gebruik gemaakt had, om zich van de noodlottige bepaling, in art. 8 van het contract vervat, te bedienen, om den heer *Veroloet* geheel den eigendom van het tijdschrift te doen ontzeggen. Over de waarde van dit contract des jaars 1836 wilde hij niet uitweiden. Ten gevolge van het arbitrale vonnis, moest men het juridiek als gevestigd beschouwen. Intusschen zou het niemands aandacht ontgaan zijn, dat voor dat de heer *Fievez* voor de arbiters den eed aflegde dat het contract als geldig moest worden beschouwd, hij aan den heer *Veroloet* de vrij zonderlinge vraag deed: of hij ook eenig papier, of ander bescheiden, in zijn bezit had, waardoor hij de ongeldigheid van dat contract zou kunnen bewijzen? Eerst toen de heer *Veroloet* rondborstig die vraag ontkennend beantwoordde, legde de heer *F.* den gevorderden eed af. Middelerwijl kan het arbitrale vonnis geen regt van kopij geven, welk regt alleen voor de werken die daarvoor vatbaar zijn, door de naleving der wettelijke voorschriften, kan worden verkregen. En nu is het, volgens des pleiters meening, eene zekere waarheid, dat wanneer alle de formaliteiten, bij de wet van 1817 voorgeschreven, en die de strekking hebben, om zich het regt van kopij te verzekeren, niet zijn geobserveerd, er geen kopij-regt kan worden ingeroepen. Hij meende bij den vorigen termijn voldoende te hebben betoogd, dat die formaliteiten ten aanzien van den Iris, welke vroeger gemeenschappelijk werd uitgegeven, nooit in acht genomen zijn, en dat er nooit drie exemplaren bij het departement van binnenlandsche zaken zijn ingezonden, en dit tijdschrift nooit in de boekenlijst is vermeld. In het breede sprak de geëerde pleiter over het verschil dat er, zijns inziens, bestond tusschen kopij-regt en het regt van eigendom. Naar zijne meening kon er nooit bewezen worden, dat de gedaagde het kopij-regt had geschonden. Mogt hij aan den eigendom van een ander eenig nadeel toegebragt hebben, wel nu, dan stond het den eischer vrij deswege eene actie tot schadevergoeding in te stellen. Hij geloofde dat, dit belangrijk onderscheid door partij geheel uit het oog werd verloren en dit de oorzaak van vele dwalingen was. Veel bezwaar was er in gezien, dat de heer *Veroloet* zich den titel, den vorm van den Iris aangematigd had; dat hij zijn tijdschrift het zesde nommer van den negenden jaargang had genoemd, enz. Maar nergens vindt hij voorgeschreven, dat een boekhandelaar de door hem uit te geven werken juist met nº. 1, eerste jaargang, [illegible] moet beginnen; nergens vindt hij bepaald, dat men voor een nieuw werk niet denzelfden titel zou mogen gebruiken als die van een reeds bestaand geschrift. En indien dit niet verboden, indien dit bij de wet niet voorgeschreven is, dan mag men, vooral in penale zaken, de wet niet extenderen en er onder begrijpen of daaruit verstaan, hetgeen daarbij niet wordt bepaald. Maar daarenboven, hier bestaan bijzondere omstandigheden. Alle de over zijnde exemplaren van alle de vroegste jaargangen van den Iris, bevinden zich, op grond der contracten van 1832 en 1836, in handen van den heer *Veroloet*; die exemplaren maakten uitsluitend zijn eigendom uit, en zou het, bij het bestaan dier omstandigheden, dan niet geoorloofd wezen op zijn vroeger eigendom, op het werk dat hij onder zich heeft, een vervolg uit te geven? Gewaagd oordeelde hij het te pleiten, dat er geen voorbeeld bestond, dat men den titel van een reeds bestaand tijdschrift had aangenomen. Doch, al ware dit zoo, dan levert dit nog geenszins een bewijs op, dat het eene ongeoorloofde daad was. Eindelijk werd door den verdediger met veel klem van redenen aangetoond, dat beide partijen voor het minst op dit oogenblik in hunne regten gelijk stonden, daar zij beide de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten, om zich het kopij-regt te kunnen verzekeren, hadden verzuimd. Doch hij ging zelfs verder en geloofde, dat de regten van den heer *Veroloet* beter waren dan die van den heer *Fievez*, omdat het werk van den laatste als bij toeval in dezelfde boekenlijst der *Staats-Courant* was opgenomen, en meende, dat het den ambtenaar van het publiek ministerie vrij stond een onderzoek naar het dienaangaande voorgevallene te bewerkstelligen. Terwijl bovendien het bewijs van de overlegging der drie exemplaren van den Iris, namens den heer *Fievez*, aan het gemeente-bestuur van Rotterdam, hem geenszins voldoende toescheen, daar dit bewijs in geenen deele de erkentenis inhield, dat alle de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten, om zich het kopij-regt te kunnen verzekeren, ten aanzien van dit werk waren vervuld, en voorts omdat het slechts door den burgemeester dier stad, en geenszins door het gemeente-bestuur, gelijk de wet voorschrijft, was onderteekend. Het bewijs van het depôt van het tijdschrift van den heer *Veroloet* was daarentegen in behoorlijken staat door het gemeente-bestuur van 's Gravenhage opgemaakt.

Het publiek ministerie zal deszelfs conclusien in deze zaak op heden over acht dagen nemen.

Vrijdag den 29sten Junij 1838 zou voor de regtbank van koophandel te 's Gravenhage, het vonnis uitgesproken worden in de zaak van den heer *B. Loisset* tegen den heer *Blondin*, wegens het, door laatstgemelden, strijdig met een gesloten contract, steeds dirigeren van het *Cirque Olympique*. Deze zaak echter in der minne geschikt zijnde, is dezelve van de rolle geroijeerd.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (29 *Junij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Sch. 2½ pCt. 54¾; dito 5 pCt. 101⅞,15/16; Kansb. ƒ 25 3/16; Am Synd. 4½ pCt. 95⅝,¾; Handelm. 179,¼,⅜; dito 5 pCt. 99½; Ards. 85 £ 21¾,11/16; Coup. van Mei 16⅝; Diff. 6; Met. 5 pCt. 102¾; Per. 12 15/16,13; Mex. 5 pCt. 23¼,23; Braz. 80½; Griekenland £ 300, 12⅜.

VERKOOPING VAN

VASTE GOEDEREN.

Mr. J. F. C. J. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, ten verzoeke van zijne principalen, op Maandag den 2. Julij 1838, des avonds ten zeven ure, in het Koffijhuis bij P. AERTGEERTS, aan de Haven te *Breda*, overgaan tot de finale toeschatting der navolgende VASTE GOEDEREN, als:

1°. Eene HUIZINGE, PLEIN en ERVE, met den vrijen GANG, genaamd *den Kleinen Wildeman*, staande en gelegen binnen *Breda*, op de noordzijde van de Veemarktstraat, belend west den Heer VAN DEN OSWELAND, oost J. BOGERS, en zuid de Straat, gekwoteerd Wijk B, N°. 135. In gebruik te aanvaarden bij het geven van den finalen slag.

2°. Een perceel BOUWLAND, gelegen op *Groot Overveld*, onder *'s Princenhage*, groot 2 Bunders, 2 Roeden, 70 Ellen, belend noord de Kinderen J. HUIJSMANS, oost H. SOMER.

3°. Een perceel ZAAILAND, gelegen onder *'s Princenhage*, groot 1 Bunder, 24 Roeden, 60 Ellen; belend oost de Erven J. KLEIJNE, zuid A. DE JONG.

4°. Een perceel SCHAARBOSCH, genaamd *de Buskens*, gelegen te *Heusdenhout*, onder *Gianeken*, groot 1 Bunder, 37 Roeden, 40 Ellen, belend noord CHR. VAN DIJK, oost W. BEENS.

Alles bij Aanplakbiljetten breeder omschreven.

*** Mr. L. BEENS, Notaris te *Breda*, als daartoe geregtelijk benoemd, zal op Maandag den 9. Julij 1838, des namiddags ten 5 ure, ten overstaan van het Vredegeregt van het Kanton *Breda*, voor zijne Principalen, in de Herberg van C. BRUIJNINKS, op de *Beek*, onder *'s Princenhage*, publiek Veilen, en 14 dagen daarna, ter zelfde plaatse en ure, finaal Verkoopen:

1°. Een perceel HOOILAND, gelegen in de *Lange Bunders*, onder *'s Princenhage*, Kadaster Sectie B., N°s. 478, 479 en 480, groot 1 Bunder, 93 Roeden en 70 Ellen, en

2°. Een perceel HOOILAND, gelegen als voren, in den Polder van *Oosthalle*, Kadaster Sectie A., N°. 298, groot 1 Bunder, 87 Roeden en 60 Ellen.

Breeder bij Biljetten omschreven en nader onderrigt ten Kantore van voornoemden Notaris.

*** Mr. F. R. VAN NAERSSEN, Notaris te *Breda*, zal, ten verzoeke van zijn principaal, op Dingsdag den 10. Julij 1838, in het *Vlaamsch Koffijhuis* bij J. JONKERS, in de Katerstraat te *Breda*, des avonds ten *zeven* ure, Publiek Veilen, en op Dingsdag den 24. Julij daaraanvolgende, ter plaatse en ure voorschreven, aan de meestbiedenden Verkoopen, de navolgende vaste Goederen:

EERSTE KOOP. Eene zeer aanzienlijke HUIZINGE, voorzien van verscheidene zeer ruime Beneden- en Boven-vertrekken, Zolders, Keuken, Kelder, Binnenplaats en verdere gerieven, benevens een zeer groot Plein of Erve, met daarop staande Houtloods en verdere Getimmerten, in alles zeer geschikt tot het daarstellen van eene Fabrijk, als tot het uitoefenen van Koopmanschap, als hebbende dit perceel den gemeenschappelijken doorgang door de ruime poort tusschen dit en het tweede perceel gelegen, alles aan elkander staande en gelegen op de oostzijde van de *Haven* te *Breda*, Wijk C. N°. 269, belendende ten oosten den Heer A. BOUWENS, ten zuiden den Heer P. A. WOUTERS, ten westen de *Haven*, en ten noorden de Tweede Koop. Bij het kadaster bekend onder Sectie A. N°. 1081.

TWEEDE KOOP. Eene HUIZINGE met de ZOLDERS, boven de Poort, tusschen dit perceel en den Eersten Koop, heenstrekkende, benevens een blok Pakhuizen, Kelder, Stallingen, enz., alle aan elkander gelegen en mede den gemeenschappelijken doorgang hebbende door voornoemde Poort, staande en gelegen te *Breda* aan de oostzijde van de *Haven*, belendende ten oosten den Heer A. BOUWENS, ten zuiden het eerste perceel, ten westen de *Haven* en ten noorden den Heer VAN HAL en den Heer P. N. JANSSENS, gekwoteerd Wijk C. N°. 269, bij het kadaster mede begrepen onder N°. 1081. Sectie A.

De voorschreven perceelen zullen eerst afzonderlijk geveild, doch daarna gecombineerd kunnen toegewezen worden.

Zijnde inmiddels voorschreven perceelen gecombineerd uit de hand te Koop; Kunnende een ieder omtrent deze Verkooping nadere onderrigting bekomen, ten Kantore van voornoemden Notaris.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene wel doortimmerde HUIZING, waarin het bedrijf van *Koffijhuis* wordt uitgeoefend, genaamd *de Zwaan*, overigens geschikt voor alle Affaires, voorzien van *drie* Beneden-, *vier* Boven- en *een* Kelder-Kamer, Keuken, Schuurtje, Kelder, Regenbak en Pomp, ruime Zolder en Droogzolder, alsmede eene groote Plaats en Bloemtuintje, met eenige vruchtdragende Boomen, staande en gelegen in het midden der Stad *Oosterhout*, aan den grooten Straatweg, van *Breda* op *Amsterdam*.

Te bevragen bij de Eigenaresse de Wed. P. SMITS, te *Oosterhout*. Brieven *franco*.

TE KOOP.

Een in *Brussel* gemaakt Brabandsch KARRETJE, op Ijzeren, met twee Banken, Linnenkap, Lantaarns en daarvoor liggen Boom, om het mede met twee Paarden te kunnen rijden.

Te bevragen bij den Notaris WIERCX, te *Ginneken*.

STOOMBOOTEN

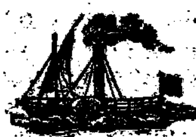
WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen 's morgens ten 7 ure, en

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

Julij 1838.

Van [illegible] ROTTERDAM.

Dingsdag	3,	's morg.	7½	uur.	Woensdag [illegible]	[illegible]	uur.
Vrijdag	6,	»	10½	»	Zaturdag	7,	[illegible]
Zondag	8,	»	11½	»	Maandag	9,	»

*** Bij N. VAN DER MONDE, Boekhandelaar te *Utrecht*, wordt heden uitgegeven:

WATERSTAATKUNDIGE KAART der HOOFDRIVIEREN in de Noordelijke Provincien van het Koningrijk der Nederlanden van den onverdeelden Boven-Rijn tot in de Noord- en Zuiderzeeën; ter verklaring van de ontwerpen van der afleidingen militaire inundatie-sluizen, als betrekkelijk de overlaten door de landen van Altena; door den Staatsraad Inspecteur Generaal van 's Rijks Waterstaat J. BLANKEN, Jansz.

Deze Kaart, op dubbel olifants velin papier in 4 vellen naauwkeurig afgezet, is verkrijgbaar voor de som van ƒ 10.

Hoezeer deze Kaart onafscheidelijk behoort bij de VERHANDELING van de algemeene RIVIER- en WATERSTAATKUNDIGE ontwerpen welke van vorige eeuwen tot op heden gevormd en uitgevoerd of nog in overweging zijn [illegible] werkstelen tot op den tegenwoordigen tijd, [illegible] in 1835 bij den uitgever bovengemeld [illegible] kan dezelve tevens voor den Waterstaat, Geschied- en Natuurkundige als hoogst nuttig beschouwd worden, dewijl niet alleen de loop en ontlasting der rivieren, maar ook de dagteekeningen der doorbraken en overstroomingen, peilingen, rivierstanden, enz. enz. op dezelve vermeld zijn.

Van genoemde Verhandeling, in 4° gedrukt, zijn mede nog eenige Exemplaren te bekomen voor den prijs van ƒ 4.

[illegible] hij [illegible] de navolgende steden: *Amsterdam* [illegible] KESTEREN en BUFFA en COMP.; *Rotterdam* VAN BAALEN en OOSTERZEE; *Leiden* C. C. VAN DER HOEK en Mejufvr. SCHRöDER; *Arnhem* NIJHOF en MULLER en COMP.; *'s Hage* A. VAN WEELDEN en Gebr. VAN CLEEF; *Breda* BROESE en COMP.; *Groningen* J. OOMKENS, Jz.; *'s Bosch* PALIER en [illegible]; *Dordrecht* BLUSSE & VAN BRAAM en [illegible] en COMP.; *Middelburg* Gebr. ABRAHAMS [illegible] BENTHEM en JUTTING; *Nijmegen* [illegible]; *Zwolle* VAN STEGEREN; [illegible] rekening ontboden worden.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.